**Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**
2024-2029

**ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ**

# P10_TA(2026)0024

## Απόπειρα ανάληψης ελέγχου του δημόσιου ραδιοτηλεοπτικού φορέα της Λιθουανίας και η απειλή για τη δημοκρατία στη Λιθουανία

### Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 22ας Ιανουαρίου 2026 σχετικά με την απόπειρα ανάληψης ελέγχου του δημόσιου ραδιοτηλεοπτικού φορέα της Λιθουανίας και την απειλή για τη δημοκρατία στη Λιθουανία (2026/2568(RSP))

*Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,*

– έχοντας υπόψη τα άρθρα 2 και 7 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ),

– έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως τα άρθρα 114 και 258,

– έχοντας υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 11,

– έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1083 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Απριλίου 2024, σχετικά με τη θέσπιση κοινού πλαισίου για τις υπηρεσίες μέσων ενημέρωσης στην εσωτερική αγορά και την τροποποίηση της οδηγίας 2010/13/ΕΕ[1] (ευρωπαϊκός κανονισμός για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης – EMFA), και ιδίως τα άρθρα 5 και 21,

– έχοντας υπόψη τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σχετικά με την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης,

– έχοντας υπόψη το Πρωτόκολλο (αριθ. 29) για το σύστημα δημόσιας ραδιοτηλεόρασης στα κράτη μέλη[2],

---

[1] ΕΕ L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj.

[2] ΕΕ C 326 της 26.10.2012, σ. 312, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2012/pro_29/oj.

– έχοντας υπόψη τη νομολογία του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Δημοκρατίας της Λιθουανίας σχετικά με το συνταγματικό καθεστώς και την ανεξαρτησία του εθνικού δημόσιου ραδιοτηλεοπτικού φορέα, ιδίως τις αποφάσεις του της 21ης Δεκεμβρίου 2006, της 16ης Μαΐου 2019 και της 3ης Νοεμβρίου 2020,

– έχοντας υπόψη τον επικαιροποιημένο κατάλογο κριτηρίων ελέγχου για το κράτος δικαίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη Δημοκρατία μέσω της Νομοθεσίας (Επιτροπή της Βενετίας) και την εργαλειοθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το κράτος δικαίου,

– έχοντας υπόψη τις πρόσφατες νομοθετικές εξελίξεις στη Λιθουανία που επηρεάζουν το μοντέλο χρηματοδότησης του εθνικού δημόσιου ραδιοτηλεοπτικού φορέα και αποσκοπούν στην απλούστευση των διαδικασιών για την απόλυση του γενικού διευθυντή του,

– έχοντας υπόψη τις ετήσιες εκθέσεις της Επιτροπής για το κράτος δικαίου, και ιδίως την έκθεσή της του 2025 για το κράτος δικαίου, συγκεκριμένα το κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στη Λιθουανία (SWD(2025)0915),

– έχοντας υπόψη το άρθρο 136 παράγραφοι 2 και 4 του Κανονισμού του,

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα ελεύθερα, ανεξάρτητα και πλουραλιστικά μέσα ενημέρωσης αποτελούν έναν από τους βασικούς πυλώνες της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων εντός της ΕΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι η αποδυνάμωση των εθνικών δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών φορέων υπονομεύει τα πρότυπα ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης σε μια περίοδο κατά την οποία η παραπληροφόρηση, οι εξωτερικές παρεμβάσεις και η πολιτική πόλωση αυξάνονται·

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι πάροχοι δημόσιων υπηρεσιών μέσων ενημέρωσης διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη διασφάλιση της πρόσβασης σε αμερόληπτη ενημέρωση, στη διασφάλιση της πολυφωνίας, στον έλεγχο όσων βρίσκονται στην εξουσία, στη λογοδοσία των δημόσιων αρχών, στην αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης και στη διευκόλυνση της εν επιγνώσει δημοκρατικής συμμετοχής· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα καθήκοντα αυτά μπορούν να εκπληρωθούν αποτελεσματικά μόνον όταν εξασφαλίζεται πλήρως η θεσμική και συντακτική ανεξαρτησία του δημόσιου ραδιοτηλεοπτικού φορέα·

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι μεταρρυθμίσεις που επηρεάζουν τους παρόχους δημόσιων υπηρεσιών μέσων ενημέρωσης θα πρέπει να πραγματοποιούνται με διαφανή και συμπεριληπτικό τρόπο, σε διαβούλευση με τους σχετικούς συμφεροντούχους, συμπεριλαμβανομένων δημοσιογράφων, της κοινωνίας των πολιτών και ειδικών στα μέσα ενημέρωσης, και σύμφωνα με το δίκαιο της

ΕΕ·

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι πάροχοι δημόσιων υπηρεσιών μέσων ενημέρωσης διαδραματίζουν ιδιαίτερο ρόλο στην εσωτερική αγορά υπηρεσιών μέσων ενημέρωσης, μεριμνώντας ώστε οι πολίτες και οι επιχειρήσεις να έχουν πρόσβαση σε ποικίλη προσφορά περιεχομένου, συμπεριλαμβανομένων της ποιοτικής πληροφόρησης και της αμερόληπτης και ισορροπημένης κάλυψης από τα μέσα ενημέρωσης, και, ως εκ τούτου, διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην προάσπιση του θεμελιώδους δικαιώματος στην ελευθερία της έκφρασης και της πληροφόρησης, επιτρέποντας στους πολίτες να αναζητούν και να λαμβάνουν ποικίλες πληροφορίες, και στην προώθηση των αξιών της δημοκρατίας, της πολιτιστικής πολυμορφίας και της κοινωνικής συνοχής·

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ανεξάρτητη λειτουργία των παρόχων δημόσιων υπηρεσιών μέσων ενημέρωσης απαιτεί ισχυρές εθνικές νομικές διασφαλίσεις για την προστασία της συντακτικής και θεσμικής ανεξαρτησίας τους και την εξασφάλιση της αμερόληπτης παροχής πληθώρας πληροφοριών και απόψεων· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με το άρθρο 3 του EMFA, τα κράτη μέλη πρέπει να σέβονται το δικαίωμα των πολιτών να έχουν πρόσβαση σε πληθώρα περιεχομένου μέσων ενημέρωσης με συντακτική ανεξαρτησία, προς όφελος του ελεύθερου και δημοκρατικού διαλόγου· λαμβάνοντας υπόψη ότι το άρθρο 5 του EMFA θέτει σε εφαρμογή τις αρχές αυτές θεσπίζοντας δεσμευτικές διασφαλίσεις για διαφανείς και αντικειμενικές διαδικασίες για τον διορισμό και την απόλυση του επικεφαλής ή των μελών του διοικητικού συμβουλίου των παρόχων δημόσιων υπηρεσιών μέσων ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένων διατάξεων που εξασφαλίζουν ότι κάθε πρόωρη απόλυση πραγματοποιείται κατ’ εξαίρεση, είναι δεόντως αιτιολογημένη, και υπόκειται σε προηγούμενη κοινοποίηση και σε δικαστικό έλεγχο· λαμβάνοντας υπόψη ότι το άρθρο 5 παράγραφος 3 του EMFA υποχρεώνει τα κράτη μέλη να εξασφαλίζουν ότι «οι διαδικασίες χρηματοδότησης για τους παρόχους δημόσιων υπηρεσιών μέσων ενημέρωσης βασίζονται σε διαφανή και αντικειμενικά κριτήρια που έχουν καθοριστεί εκ των προτέρων», παρέχοντας επαρκείς, βιώσιμους και προβλέψιμους οικονομικούς πόρους ευθυγραμμισμένους με την αποστολή δημόσιας υπηρεσίας τους και διασφαλίζοντας τη συντακτική ανεξαρτησία τους· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με το άρθρο 21 του EMFA, κάθε εθνικό νομοθετικό, κανονιστικό ή διοικητικό μέτρο που ενδέχεται να επηρεάσει την πολυφωνία ή τη συντακτική ανεξαρτησία των μέσων ενημέρωσης πρέπει να είναι δεόντως αιτιολογημένο και αναλογικό·

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στην ομιλία της για την κατάσταση της Ένωσης το 2025, η Πρόεδρος της Επιτροπής υπογράμμισε ότι η παρακμή των παραδοσιακών και ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης σε τμήματα της ΕΕ έχει δημιουργήσει «ειδησεογραφικές ερήμους» στις οποίες ευδοκιμεί η παραπληροφόρηση, γεγονός που συνιστά σοβαρό

κίνδυνο για τη δημοκρατία· λαμβάνοντας υπόψη ότι τόνισε πως τα ανεξάρτητα μέσα ενημέρωσης είναι απαραίτητα για τη λογοδοσία όσων βρίσκονται στην εξουσία και την πρόληψη της διαφθοράς, και ότι η ανάληψη του ελέγχου των εν λόγω μέσων αποτελεί συχνά το πρώτο βήμα αυταρχισμού, επιτρέποντας τη δημοκρατική οπισθοδρόμηση και τη διαφθορά χωρίς δημόσιο έλεγχο·

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η εμπειρία σε αρκετά κράτη μέλη και σε ολόκληρο τον κόσμο καταδεικνύει πως οι απόπειρες για ανάληψη του ελέγχου των δημόσιων μέσων ενημέρωσης μπορεί να αποτελέσουν ένα πρώιμο βήμα προς μια ευρύτερη δημοκρατική οπισθοδρόμηση·

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, ο εθνικός δημόσιος ραδιοτηλεοπτικός φορέας είναι επιφορτισμένος με ειδική αποστολή δημόσιου συμφέροντος για τη διασφάλιση της ορθής ενημέρωσης της κοινωνίας σε εθνικό επίπεδο κατά τρόπο που προωθεί τις συνταγματικές και κοινές ανθρώπινες αξίες· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, κατά την εκτέλεση αυτής της συνταγματικά ανατεθείσας αποστολής, η δραστηριότητα του εθνικού δημόσιου ραδιοτηλεοπτικού φορέα πρέπει να βασίζεται στις αρχές της πλουραλιστικής δημοκρατίας, της αντικειμενικότητας, της αμεροληψίας και του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας των πεποιθήσεων και της έκφρασής τους·

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συνταγματικό Δικαστήριο της Δημοκρατίας της Λιθουανίας έχει κρίνει ότι η συνταγματική αποστολή του εθνικού ραδιοτηλεοπτικού φορέα συνεπάγεται την ανεξαρτησία του, και ότι κάθε μοντέλο ελέγχου πρέπει να παραμένει συμβατό με την ανεξαρτησία του ραδιοτηλεοπτικού φορέα και δεν πρέπει να ισοδυναμεί με λογοκρισία ή πολιτική παρέμβαση·

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι, μετά τις βουλευτικές εκλογές του 2024 στη Λιθουανία, σχηματίστηκε κυβερνητικός συνασπισμός που περιλαμβάνει το ακροδεξιό λαϊκιστικό κόμμα Nemunas Dawn· λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 25 Απριλίου 2024, το Συνταγματικό Δικαστήριο της Δημοκρατίας της Λιθουανίας διαπίστωσε ότι ο ηγέτης του εν λόγω κόμματος είχε διαπράξει κατάφωρη παραβίαση του Συντάγματος και παραβίαση του συνταγματικού όρκου μέσω της πραγματοποίησης αντισημιτικών δηλώσεων και δηλώσεων υποκίνησης μίσους· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα πορίσματα αυτά επιβεβαιώθηκαν στη συνέχεια από πρωτοβάθμιο δικαστήριο· λαμβάνοντας υπόψη ότι ούτε ο κυβερνητικός συνασπισμός ούτε το κόμμα Nemunas Dawn έχουν αποστασιοποιηθεί από τις ενέργειες αυτές· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ηγέτης του κόμματος Nemunas Dawn εξακολουθεί να διαδραματίζει εξέχοντα ρόλο εντός της κυβερνητικής πλειοψηφίας και να προωθεί ενεργά εκστρατεία που στοχεύει την Εθνική Ραδιοτηλεόραση της Λιθουανίας (LRT)·

ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο Λιθουανός πρωθυπουργός του εν λόγω κυβερνητικού συνασπισμού αναγκάστηκε να παραιτηθεί τον Ιούλιο του 2025 μετά τα πορίσματα ερευνητικής δημοσιογραφίας, συμπεριλαμβανομένου ρεπορτάζ της LRT, η οποία προκάλεσε σοβαρές ανησυχίες σχετικά με την εικαζόμενη εμπλοκή του σε πρακτικές διαφθοράς· λαμβάνοντας υπόψη ότι, αργότερα εντός του 2025, οι νομοθετικές πρωτοβουλίες που επηρέαζαν τη χρηματοδότηση και τη διακυβέρνηση της LRT πυροδότησαν εγχώριες και διεθνείς ανησυχίες σχετικά με την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και τη θεσμική ανεξαρτησία·

ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι με πρωτοβουλία των μελών της κυβερνώσας κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας, ανατέθηκε στην Εθνική Ελεγκτική Υπηρεσία της Λιθουανίας να διενεργήσει ολοκληρωμένο έλεγχο επιδόσεων της LRT, αξιολογώντας τις δραστηριότητές της για την περίοδο 2021-2024 όσον αφορά την οικονομία, την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα· λαμβάνοντας υπόψη ότι, στα συμπεράσματά της, η Εθνική Ελεγκτική Υπηρεσία διαπίστωσε ότι η συντριπτική πλειονότητα των στρατηγικών και επιχειρησιακών δεικτών επιδόσεων της LRT είχε επιτευχθεί σε επίπεδο τουλάχιστον 90 %, και ότι ο σχεδιασμός και η χρήση των οικονομικών πόρων της LRT ήταν τεκμηριωμένοι και διαφανείς, με ορισμένες πτυχές που έπρεπε να αντιμετωπιστούν, όπως οι διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων και πρόσληψης προσωπικού· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι συστάσεις του ελέγχου αποσκοπούσαν στην περαιτέρω βελτίωση των εσωτερικών διαδικασιών και δεν συνέστησαν αλλαγές στο μοντέλο χρηματοδότησης, τη δομή διακυβέρνησης ή την ηγεσία της LRT ούτε ζήτησαν κάποια σχετική πολιτική ή θεσμική παρέμβαση· λαμβάνοντας υπόψη ότι, μετά τα εν λόγω πορίσματα της Εθνικής Ελεγκτικής Υπηρεσίας, ακολούθησαν περαιτέρω ενέργειες, συμπεριλαμβανομένων αλληλεπικαλυπτόμενων επιθεωρήσεων, αιτημάτων προς άλλους κρατικούς φορείς για την επαλήθευση των δραστηριοτήτων της LRT και επανειλημμένων δημόσιων επιθέσεων κατά της διοίκησης της LRT· λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένα μέσα ενημέρωσης και δημοσιογραφικές οργανώσεις έχουν προειδοποιήσει ότι τα πορίσματα του ελέγχου έχουν παρουσιαστεί εσφαλμένα δημοσίως και έχουν χρησιμοποιηθεί επιλεκτικά στον πολιτικό διάλογο· λαμβάνοντας υπόψη ότι ούτε οι συστάσεις ελέγχου ούτε άλλα επιχειρήματα μπορούν να δικαιολογήσουν νομοθετικά μέτρα που αντιβαίνουν στο λιθουανικό Σύνταγμα και στον ΕΜΓΑ·

ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 27 Νοεμβρίου 2025, το Λιθουανικό Κοινοβούλιο (Seimas) ενέκρινε τροπολογίες επί του νόμου για την LRT, με τις οποίες πάγωσε ο προϋπολογισμός της LRT για το 2026-2028 στα επίπεδα του 2025 δηλαδή σε ύψος 79,6 εκατομμυρίων EUR και μειώθηκε το μελλοντικό μερίδιο της από τα φορολογικά έσοδα, με αποτέλεσμα τη διαρθρωτική και μακροπρόθεσμη μείωση της δημόσιας χρηματοδότησης· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι τροπολογίες αυτές κατατέθηκαν λίγο πριν από την έγκρισή τους και εγκρίθηκαν την παραμονή ενός νέου οικονομικού έτους και χωρίς επαρκή

διαβούλευση, γεγονός που εγείρει σοβαρές ανησυχίες μεταξύ των συμφεροντούχων της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης όσον αφορά την ασφάλεια δικαίου, τις θεμιτές προσδοκίες και τη συμμόρφωση με την αρχή *vacatio legis* που είναι εγγενής στο κράτος δικαίου·

ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι στη συνέχεια κατατέθηκαν νομοσχέδια, τα οποία μειώνουν τις διασφαλίσεις για την πρόωρη απόλυση του γενικού διευθυντή της LRT από το συμβούλιο της LRT, τα δύο τρίτα του οποίου (8 από τα 12 μέλη) διορίζονται από πολιτικές αρχές, και συγκεκριμένα από τον Πρόεδρο και το Seimas, με το(ν) καθένα να διορίζει τέσσερα μέλη· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα εν λόγω νομοσχέδια προτείνουν την αντικατάσταση της ειδικής πλειοψηφίας που απαιτείται για την απόλυση του γενικού διευθυντή με απλή πλειοψηφία, την κατάργηση της απαίτησης για αιτιολόγηση του δημόσιου συμφέροντος και την καθιέρωση μυστικής ψηφοφορίας στο πλαίσιο του συμβουλίου της LRT·

ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εν λόγω νομοθετικές πρωτοβουλίες κατατέθηκαν και προωθήθηκαν με ταχείες διαδικασίες, ελλείψει αντικειμενικά αιτιολογημένων εξαιρετικών περιστάσεων, υπονομεύοντας έτσι τη διαφάνεια, τη συμπεριληπτικότητα και την ουσιαστική συμμετοχή των συμφεροντούχων και της κοινωνίας των πολιτών, και χωρίς να τηρούνται τα ενωσιακά και συνταγματικά πρότυπα υπεύθυνης διακυβέρνησης· λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συμβούλιο της Ευρώπης, η Ευρωπαϊκή Ένωση Ραδιοτηλεόρασης, διεθνείς οργανώσεις δημοσιογράφων, το Νομικό Τμήμα του Seimas, η Εθνική Επιτροπή της Λιθουανίας για την UNESCO και ο εκπρόσωπος του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης έχουν προειδοποιήσει ότι τα μέτρα αυτά αυξάνουν σημαντικά την ευπάθεια της LRT σε πολιτικές πιέσεις· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ειδική Υπηρεσία Ερευνών της Δημοκρατίας της Λιθουανίας —η εθνική αρχή για την καταπολέμηση της διαφθοράς— εντόπισε κινδύνους που σχετίζονται με τη διαφθορά κατά την αξιολόγηση των προτεινόμενων νομοθετικών τροπολογιών και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η θέσπιση μυστικής ψηφοφορίας για την απόλυση του γενικού διευθυντή της LRT ενδέχεται να είναι ασυμβίβαστη με τις αρχές της διαφάνειας, του ανοικτού χαρακτήρα και της δημόσιας λογοδοσίας, που αποτελούν το θεμέλιο της δημοκρατικής διακυβέρνησης και του κράτους δικαίου·

ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι προτεινόμενες τροπολογίες φαίνεται να στοχεύουν την εν ενεργεία γενική διευθύντρια της LRT, όπως αποδεικνύεται από δημόσιες δηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας, στις οποίες εκφράζεται δυσαρέσκεια για τις επιδόσεις της και αναφέρεται ρητά η πρόθεση να καταστεί δυνατή η παύση της από τα καθήκοντά της· λαμβάνοντας υπόψη ότι η νομοθεσία που στοχεύει συγκεκριμένο άτομο (νομοθεσία *ad personam*) είναι ασυμβίβαστη με τις αρχές του κράτους δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας δικαίου, της

γενικότητας των νόμων και της απαγόρευσης της αυθαίρετης άσκησης εξουσίας·

ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το προσωπικό της LRT ξεκίνησε απεργία στις 9 Δεκεμβρίου 2025 για να διαμαρτυρηθεί ενάντια τις αλλαγές αυτές, οι οποίες προειδοποιεί ότι θα καταργήσουν τις διασφαλίσεις που προστατεύουν την ανεξαρτησία της LRT· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι απόπειρες ανάληψης του ελέγχου της LRT πυροδότησαν κύμα δημόσιας κινητοποίησης όταν δεκάδες χιλιάδες πολίτες διαδήλωσαν στο Βίλνιους στις 9 Δεκεμβρίου και από τις 16 έως τις 18 Δεκεμβρίου 2025, και περισσότεροι από 140 000 πολίτες υπέγραψαν δημόσια αναφορά κατά των νομοθετικών πρωτοβουλιών, γεγονός που καταδεικνύει ευρεία κοινωνική ανησυχία για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και τα δημοκρατικά πρότυπα στη Λιθουανία·

ΙΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει την ευθύνη να παραμένει αλληλέγγυο με την κοινωνία των πολιτών που υπερασπίζεται τις δημοκρατικές αξίες, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας της έκφρασης, των μέσων ενημέρωσης και του συνέρχεσθαι, και να ενεργεί αποφασιστικά όταν προκύπτουν συστημικοί κίνδυνοι για τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης εντός της ΕΕ·

ΙΘ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, μετά την αναστολή των ταχειών νομοθετικών πρωτοβουλιών, συστάθηκε κοινοβουλευτική ομάδα εργασίας για να εξετάσει το μοντέλο διακυβέρνησης της LRT· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ένωση Επαγγελματιών Δημοσιογράφων και μια ομάδα πρωτοβουλίας δημοσιογράφων της LRT αρνήθηκαν να συμμετάσχουν, επικαλούμενοι έλλειψη διαλόγου, επιλεκτικές προσκλήσεις και δηλώσεις που υποδεικνύουν ότι οι προηγουμένως αμφισβητούμενες τροπολογίες θα επανεξεταστούν· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εν λόγω οργανώσεις έχουν προειδοποιήσει ότι η διαδικασία αυτή ενέχει τον κίνδυνο νομιμοποίησης των πολιτικών παρεμβάσεων υπό το πρόσχημα της διαβούλευσης και να επιτρέψει νέες απόπειρες για έμμεση λογοκρισία και αποδυναμωμένες διασφαλίσεις για τη συντακτική ανεξαρτησία·

Κ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στο πλαίσιο των εν εξελίξει νομοθετικών πρωτοβουλιών που επηρεάζουν τη διακυβέρνηση της LRT, επικρίθηκε η χρήση χρόνου παρουσίας και πόρων εκ μέρους της LRT για τις ενέργειες διαμαρτυρίας των δημοσιογράφων υπέρ της ελευθερίας της έκφρασης, συμπεριλαμβανομένης της μετάδοσης των λεπτών σιωπής· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δηλώσεις αυτές ενέχουν τον κίνδυνο να συμβάλουν στην άσκηση πολιτικής πίεσης και ενδέχεται να αποθαρρύνουν τη συντακτική ανεξαρτησία·

ΚΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με την πλατφόρμα του Συμβουλίου της Ευρώπης για την ασφάλεια των δημοσιογράφων, η διάθεση από τη Λιθουανία χρηματοδότησης βάσει του ΑΕΠ στα δημόσια μέσα ενημέρωσης είναι ήδη από τις χαμηλότερες στην ΕΕ,

και ότι η LRT προειδοποίησε ότι οι παρατεταμένοι οικονομικοί περιορισμοί θα παρεμπόδιζαν τον νομικά υποχρεωτικό ρόλο της ως πρωταρχικής πηγής επικοινωνίας της χώρας σε καταστάσεις κρίσης και έκτακτης ανάγκης, συμπεριλαμβανομένης της ικανότητάς της να διατηρεί αδιάλειπτες ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές κατά τη διάρκεια εθνικών καταστάσεων έκτακτης ανάγκης,

ΚΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στην έκθεσή της του 2025 για το κράτος δικαίου, η Επιτροπή εξέδωσε ειδικές ανά χώρα συστάσεις προς τη Λιθουανία, ζητώντας να συνεχιστούν οι προσπάθειες για την ενίσχυση της ανεξαρτησίας, της σταθερής χρηματοδότησης και της διαφανούς διακυβέρνησης των δημόσιων μέσων ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένων διασφαλίσεων κατά της πολιτικής επιρροής στις διαδικασίες διορισμού και απόλυσης·

ΚΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η LRT ζήτησε να εκδοθεί επείγουσα γνωμοδότηση σχετικά με τις εκκρεμείς τροπολογίες από την Επιτροπή της Βενετίας του Συμβουλίου της Ευρώπης· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επιτροπή της Βενετίας αποφάσισε να εκπονήσει επείγουσα γνωμοδότηση σχετικά με τις σχετικές νομοθετικές τροπολογίες, υπογραμμίζοντας τη σοβαρότητα της κατάστασης· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επιτροπή της Βενετίας επισκέφθηκε τη Λιθουανία στις 19 και 20 Ιανουαρίου για να αξιολογήσει την κατάσταση·

1. αναγνωρίζει και εκτιμά τον ουσιώδη ρόλο των μέσων μαζικής ενημέρωσης, ιδίως των εθνικών παρόχων δημόσιων υπηρεσιών μέσων ενημέρωσης, στην προάσπιση και την προώθηση των αξιών που κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, και στην αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης, της προπαγάνδας και άλλων μορφών χειραγώγησης των πληροφοριών, διασφαλίζοντας έτσι μια πλουραλιστική και ανθεκτική δημοκρατία· υπογραμμίζει ότι τα ανεξάρτητα και αξιόπιστα μέσα ενημέρωσης είναι απαραίτητα για τη δημοκρατική λογοδοσία, καθώς επιτρέπουν στους πολίτες να ελέγχουν όσους βρίσκονται στην εξουσία και να εντοπίζουν τη διαφθορά και την κατάχρηση εξουσίας· τονίζει ότι η αποδυνάμωση των ανεξάρτητων οικοσυστημάτων μέσων ενημέρωσης αποδυναμώνει σημαντικά τη δημοκρατική λογοδοσία, διευκολύνει τη διάδοση της παραπληροφόρησης και της διαφθοράς και υπονομεύει την ικανότητα των πολιτών να καθιστούν υπόλογους όσους βρίσκονται στην εξουσία·

2. σημειώνει ότι οι προσπάθειες πόλωσης της κοινωνίας, αποδυνάμωσης της εμπιστοσύνης στους δημοκρατικούς θεσμούς και υπονόμευσης των οικοσυστημάτων ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης εξυπηρετούν τους στόχους του υβριδικού πολέμου που έχει εξαπολύσει η Ρωσική Ομοσπονδία και άλλες εχθρικές δυνάμεις κατά της ΕΕ και των κρατών μελών της, ο οποίος αποσκοπεί στη διάβρωση της δημοκρατικής ανθεκτικότητας· τονίζει ότι οι ισχυροί, ανεξάρτητοι δημόσιοι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς αποτελούν βασική

γραμμή άμυνας έναντι τέτοιων εχθρικών παρεμβάσεων·

3. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αναγνωρίσουν την ερευνητική δημοσιογραφία ως βασική συνιστώσα της δημοκρατικής ανθεκτικότητας και να διασφαλίσουν ότι τα δημόσια μέσα ενημέρωσης είναι διαρθρωτικά και οικονομικά ικανά να στηρίξουν την ερευνητική δημοσιογραφία, συμπεριλαμβανομένων μακροπρόθεσμων ερευνών υψηλής έντασης πόρων, και ότι οι δημοσιογράφοι προστατεύονται από κάθε μορφή πολιτικής πίεσης, εκφοβισμού ή αντιποίνων, άμεσων ή έμμεσων, ως αντίδραση στη νόμιμη άσκηση των επαγγελματικών τους καθηκόντων·

4. εκφράζει την πλήρη αλληλεγγύη του προς τους Λιθουανούς δημοσιογράφους, την LRT και τους παράγοντες της κοινωνίας των πολιτών που υπερασπίζονται την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένης της θεσμικής και συντακτικής ανεξαρτησίας της LRT·

5. καταδικάζει όλες τις απόπειρες υπονόμευσης της ανεξαρτησίας της LRT, συμπεριλαμβανομένων των νομοθετικών και διοικητικών μέτρων και των πολιτικών πιέσεων που αποσκοπούν στην απόκτηση πολιτικού ελέγχου επί της LRT·

6. θεωρεί ότι το πάγωμα και η μείωση της χρηματοδότησης της LRT, ελλείψει αντικειμενικής οικονομικής αναγκαιότητας, συνιστούν πολιτική πίεση ασυμβίβαστη με τις συνταγματικές εγγυήσεις και το άρθρο 5 παράγραφος 3 του EMFA·

7. θεωρεί ότι οι προτεινόμενες τροπολογίες για τη μείωση των διασφαλίσεων για την πρόωρη απόλυση του γενικού διευθυντή της LRT ενέχουν τον κίνδυνο να επιτρέψουν αυθαίρετες πολιτικές παρεμβάσεις και είναι ασυμβίβαστες τόσο με τις συνταγματικές εγγυήσεις όσο και με τα ενωσιακά πρότυπα για την ανεξαρτησία των δημόσιων μέσων ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου 5 παράγραφος 2 του EMFA·

8. καταδικάζει απερίφραστα κάθε μορφή νομοθεσίας *ad personam* και υπενθυμίζει ότι οι νόμοι που στοχεύουν συγκεκριμένα άτομα λόγω της ανεξάρτητης άσκησης των επαγγελματικών τους δραστηριοτήτων δεν συνάδουν με τις αρχές της πλουραλιστικής δημοκρατίας και του κράτους δικαίου·

9. υπογραμμίζει ότι η χρήση ταχειών νομοθετικών διαδικασιών για τις εν λόγω τροπολογίες στερείται αντικειμενικών και συνταγματικά αιτιολογημένων λόγων, δεν διασφαλίζει τη διαφάνεια, τη συμπεριληπτικότητα και την ουσιαστική συμμετοχή των βασικών συμφεροντούχων και της κοινωνίας των πολιτών, και υπολείπεται των απαιτήσεων μιας διαφανούς, υπεύθυνης, συμπεριληπτικής και δημοκρατικής νομοθετικής διαδικασίας που είναι εγγενής στην αρχή του κράτους δικαίου και στις ευρωπαϊκές βέλτιστες πρακτικές για τη νομοθετική διαδικασία·

10. παροτρύνει το Seimas να απορρίψει τις εκκρεμείς τροπολογίες, οι οποίες περιλαμβάνουν τη μείωση του κατώτατου ορίου για την απόλυση του γενικού διευθυντή της LRT, την κατάργηση της απαίτησης η απόλυση να βασίζεται σε αντικειμενικούς λόγους δημόσιου συμφέροντος και την εισαγωγή μυστικών ψηφοφοριών, και να διασφαλίσει ότι τυχόν νομοθετικές τροπολογίες, εάν χρειάζονται, θα εγκριθούν μόνο μετά την έκδοση της γνωμοδότησης της Επιτροπής της Βενετίας, καθώς και να σεβαστεί τον EMFA και τις συστάσεις της Επιτροπής της Βενετίας και του εκπροσώπου του ΟΑΣΕ για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης·

11. καλεί το Seimas και τη λιθουανική κυβέρνηση να ελαχιστοποιήσουν την πολιτική επιρροή στη συγκρότηση του συμβουλίου της LRT, μεταξύ άλλων μειώνοντας τον αριθμό των εδρών που κατανέμονται στα μέλη που διορίζονται από πολιτικά όργανα και θεσπίζοντας επαρκείς επαγγελματικές απαιτήσεις για τα μέλη του συμβουλίου· καλεί, επιπλέον, το Seimas και τη λιθουανική κυβέρνηση να μην εγκρίνουν και να καταργήσουν ήδη εγκριθέντα νομοθετικά μέτρα και δημοσιονομικά πλαίσια που υπονομεύουν την ανεξαρτησία της LRT, ιδίως εκείνα που παραβιάζουν το άρθρο 5 της EMFA σχετικά με την προστασία της διοίκησης των δημόσιων μέσων ενημέρωσης από πολιτικές απολύσεις και τη διασφάλιση σταθερής χρηματοδότησης ενός δημόσιου ραδιοτηλεοπτικού φορέα, και να διασφαλίσουν σταθερή, προβλέψιμη και επαρκή χρηματοδότησή της LRT, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του EMFA·

12. ζητεί από την Επιτροπή να παρακολουθεί τυχόν εξελίξεις όσον αφορά την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και την ανεξαρτησία των δημόσιων μέσων ενημέρωσης στη Λιθουανία, να αξιολογήσει τη συμμόρφωση των εγκεκριμένων και εκκρεμών τροπολογιών με τον EMFA και την αρχή του κράτους δικαίου, να ενημερώσει σχετικά τις λιθουανικές αρχές και να χρησιμοποιήσει όλα τα εργαλεία, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών επί παραβάσει και της εργαλειοθήκης της ΕΕ για το κράτος δικαίου, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης·

13. καλεί τις λιθουανικές αρχές να ενισχύσουν τις ευρείες και διαφανείς διαβουλεύσεις με την κοινωνία των πολιτών, τους επαγγελματίες των μέσων ενημέρωσης και τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα σχετικά με τη διακυβέρνηση και τη χρηματοδότηση των δημόσιων μέσων ενημέρωσης· καλεί τα πολιτικά κόμματα να εξετάσουν προσεκτικά τις προτεινόμενες τροπολογίες επί του νόμου για την LRT και να διασφαλίσουν ότι τυχόν μελλοντικές νομοθετικές αλλαγές θα υπόκεινται σε δημόσια διαβούλευση, που θα περιλαμβάνει εισηγήσεις δημοσιογράφων από τη Λιθουανία και άλλες χώρες, οργανώσεων για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και της διοίκησης της LRT·

14. υπενθυμίζει ότι η εμπειρία από άλλα κράτη μέλη και σε ολόκληρο τον κόσμο καταδεικνύει ότι οι απόπειρες ανάληψης ελέγχου των

δημόσιων μέσων ενημέρωσης αποτελούν συχνά το πρώτο στάδιο ευρύτερης δημοκρατικής οπισθοδρόμησης, με αποτέλεσμα τη διάβρωση της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης, της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και της εκλογικής ακεραιότητας· σημειώνει με μεγάλη ανησυχία ότι τα δημόσια μέσα ενημέρωσης και οι δημόσιοι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς σε ολόκληρη την Ευρώπη υφίστανται όλο και περισσότερες πολιτικές και ιδεολογικές επιθέσεις, εκστρατείες δυσφήμισης, εκφοβισμό και απόπειρες υπονόμευσης της συντακτικής ανεξαρτησίας τους και της σταθερής χρηματοδότησής τους από ακροδεξιούς παράγοντες που επιδιώκουν να αποδυναμώσουν την ανεξάρτητη δημοσιογραφία και τους δημοκρατικούς ελέγχους και ισορροπίες·

15. υπενθυμίζει τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι δημόσιοι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς για τη διατήρηση της πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης, όπως αναγνωρίζεται στο Πρωτόκολλο (αριθ. 29) των Συνθηκών· καλεί τα κράτη μέλη να παρέχουν επαρκή οικονομικά και τεχνικά μέσα για την εκπλήρωση της κοινωνικής λειτουργίας των δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών φορέων και την προάσπιση του δημόσιου συμφέροντος· επιπλέον, καλεί τα κράτη μέλη να εγγυηθούν τη συντακτική ανεξαρτησία των δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών φορέων, προστατεύοντάς τους, μέσω σαφώς καθορισμένων ρυθμιστικών πλαισίων, από οποιαδήποτε μορφή κυβερνητικής, πολιτικής ή εμπορικής παρέμβασης, διασφαλίζοντας παράλληλα πλήρη διοικητική αυτονομία και ανεξαρτησία για όλους τους δημόσιους φορείς και τις δημόσιες οντότητες που ασκούν εξουσίες στον ραδιοτηλεοπτικό και τον τηλεπικοινωνιακό τομέα·

16. τονίζει ότι η διασφάλιση της ανεξαρτησίας των δημόσιων μέσων ενημέρωσης αποτελεί κοινή ευρωπαϊκή ευθύνη και βασική προϋπόθεση για την αξιοπιστία της ΕΕ ως κοινότητας που βασίζεται στη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα·

17. επικροτεί τη δέσμευση της Επιτροπής να ενισχύσει την ανθεκτικότητα των μέσων ενημέρωσης σε ολόκληρη την ΕΕ, μεταξύ άλλων μέσω αυξημένης χρηματοδότησης και στοχευμένης στήριξης για ανεξάρτητα, τοπικά και δημόσια μέσα ενημέρωσης· τονίζει ότι η στήριξη αυτή είναι απαραίτητη για να προληφθεί η δημοκρατική οπισθοδρόμηση και να διαφυλαχθεί η εν επιγνώσει συμμετοχή των πολιτών στα κοινά·

18. αναθέτει στην Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στην Επιτροπή, στο Συμβούλιο, στο Seimas, στον Πρόεδρο και την κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Λιθουανίας και στο Συμβούλιο της Ευρώπης.